

Videnbaseret innovation

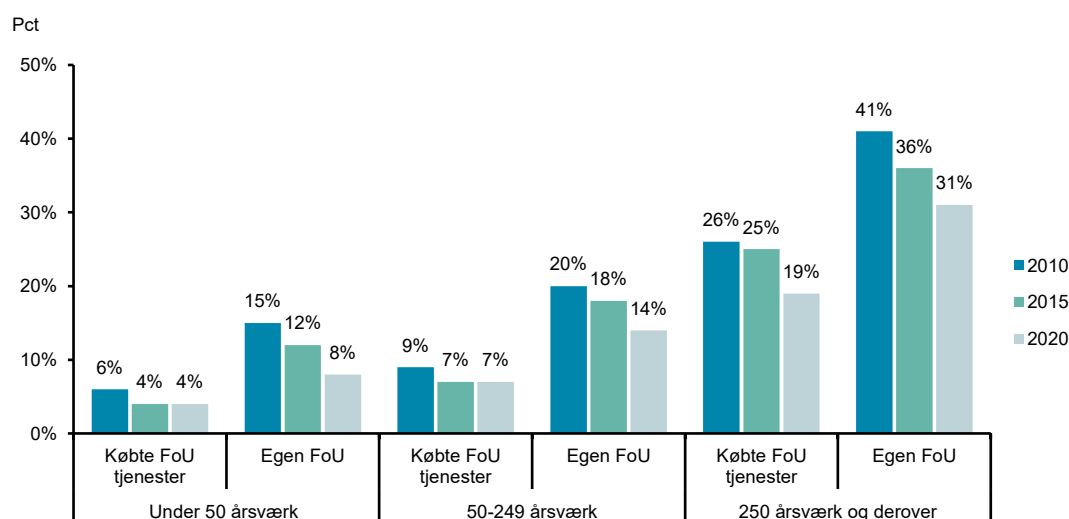
Innovation er en central byggekloks for at vores samfund udvikler sig i en robust og bæredygtig retning. I et nyt treårigt analyseprogram sætter DFIR fokus på vilkårene for den videnbaserede innovation med henblik på at undersøge potentialerne for forbedring i eksisterende rammevilkår.

Essensen af innovation er at omsætte viden til nye løsninger, som skaber værdi for mennesker og samfund. Både i Danmark og resten af verden er der i stigende grad behov for bæredygtige løsninger på de store samfundsudfordringer inden for klima, miljø og sundhed. Samtidig udfordrer den ændrede geopolitiske virkelighed, herunder den stigende grad af protektionisme, det internationale innovationssamarbejde, men skaber samtidig et nyt handlerum for danske virksomheders innovation.

På trods af at Danmark rangerer højt i internationale målinger af innovationsområdet, påpeger flere nylige analyser og rapporter på et behov for øget politisk bevågenhed på vilkårene for den videnbaserede innovation i Danmark. I 2019 blev der publiceret et internationalt review af det danske innovationssystem, som påpeger en række væsentlige problemstillinger og mulige forbedringer. Samme år udgav DFIR rapporten om innovationsmodne SMV'er, der påpegede behovet for at målrette de politiske virkemidler mod den enkelte virksomheds innovationskapacitet. I foråret 2022 leverede Reformkommissionen overordnede anbefalinger til tech-transfer og senest har DFIR i sin årsrapport for 2021 fremlagt en analyse, der påpeger udfordringer i dansk erhvervslivs videnbalance i forhold til udlandet.

Fra politisk side kan den videnbaserede innovation understøttes gennem styrkelse af innovationsmiljøernes adgang til forsknings- og udviklingssamarbejde (FoU), efteruddannelse af medarbejdere, økonomiske incitamenter til investeringer i FoU (f.eks. adgang til kapital eller etablering af offentlige puljer) og via stimulering af efterspørgslen efter innovative produkter og løsninger gennem offentligt indkøb eller regulering. Relativt mange af disse politiske virkemidler har været taget i brug gennem årene for at styrke innovationsgraden i det danske samfund. Ikke desto mindre er andelen af virksomheder, der vælger enten at investere i egen forskning og udvikling eller at tilkøbe forsknings- og udviklingstjenester, faldet i Danmark gennem det sidste årti. Samtidig er erhvervslivets samlede investeringer i forskning og udvikling steget over samme periode. Dog har stigningen ikke fulgt den generelle vækst i det danske BNP. Erhvervslivets evne og kapacitet til at udføre forskning og udvikling koncentrerer sig i tiltagende grad på færre, typisk store virksomheder.

Denne udvikling kan være et udtryk for en stigende tendens til, at det kræver en vis kapacitet og økonomisk råderum effektivt at kunne udføre FoU. Det resterende lag af typisk mindre virksomheder vælger i højere grad at imitere andre virksomheders nye opfindelser og innovation, som påpeget i en nylig DEA-rapport¹. DFIR ser tendensen til den faldende andel af investeringsparate virksomheder som bekymrende med tanke på mangfoldigheden i det vækstlag, som skal levere løsninger på de nuværende og kommende udfordringer, vores samfund står overfor. Derfor har DFIR valgt, at det første analyseprojekt i analysepro-

Andel af virksomheder der investerer i enten egen FoU eller tilkøber FoU-tjenester i perioden 2010-2020. Kilde: Danmarks Statistik

grammet Videnbaseret innovation skal undersøge betingelserne for innovation i små- og mellemstore virksomheder (SMV'er).

Innovative SMV'er – rige og robuste samfund har kloge virksomheder

Analyseprojektet "Innovative SMV'er – rige og robuste samfund har kloge virksomheder" afvikles i 2023 og tager afsæt i konklusionerne fra DFIR-rapporten "Innovationsmodne virksomheder (IMV'er) – en ny målgruppe for innovationsfremmeindsatsen" (2019)². Heri anslås det, at der i Danmark findes 25-35.000 virksomheder, der kan betegnes som potentielle innovationsmodne virksomheder (IMV'er). Det vil sige virksomheder, der må kunne forventes at nyde gavn af de tilgængelige virkemidler i innovationssystemet, men som af forskellige årsager ikke for nuværende gør brug af systemet.

Fra forskning til udvikling og innovation

Indledningsvis undersøger et litteraturstudie relationen mellem virksomheders investering i forskning og udvikling og efterfølgende innovationer og økonomisk vækst. Fokus vil være på at afdække den eksisterende videnskabelige konsensus om hvilke faktorer, der påvirker investeringsgraden hos SMV'er, med fokus på den rolle som offentlige programmer til fremme af innovation spiller.

De-globaliseringstendensen vil ændre spillet rummet for de danske SMV'er og stille nye krav til deres innovationsevne. Derfor er det vigtigt at få kortlagt potentialerne ved at forbedre deres rammevilkår

Potentialeanalysen

En central del af innovationsfremmesystemet i Danmark har siden 2003 været centreret omkring innovationsnetværk og klyngeorganisationer. I 2021 blev antallet af klynger reduceret til i alt 14 inden for de nationale styrkepositioner og spirende styrkepositioner, der blev udpeget af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i strategien "Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023". I potentialeanalysen ønsker DFIR at undersøge rækkevidden af den nationale klyngeindsats inden for hver af de udpegede styrkepositioner, baseret på aktiviteterne hos klyngerne de første to år af deres levetid. Når klyngeindsatsen ud til alle potentielt innovationsmodne virksomheder inden for en bestemt branche og er der særlige brancher og styrkepositioner, hvor der findes et uudnyttet potentiale for øget innovationskraft?

Segmenteringsanalyse

Formålet med segmenteringsanalysen er en kortlægning af brugerprofiler for de virksomheder, der interagerede med innovationsfremmesystemet i perioden 2016-2021. Med udgangspunkt i DFIR's konklusioner (2019) vedrørende 25-35.000 virksomheder der er potentielt innovationsmodne, vil segmenteringsanalysen søge at kortlægge,

hvilke parametre der er udslagsgivende for interaktion med det offentlige innovationsfremmesystem. De potentielt innovationsmodne virksomheder interagerer per definition ikke med innovationsfremmesystemet og derfor vil segmenteringsanalysen tage udgangspunkt i den gruppe af virksomheder, der har en varierende grad af interaktion med systemet for at undersøge, hvilke faktorer der er særligt udslagsgivende for en virksomheds beslutning om at gøre brug af innovationsfremmesystemet.

Analysen vil derfor fokusere på at udbygge forståelsen af tre specifikke grupper af brugerprofiler:

- Kontinuerlig bruger: Virksomheder der kontinuerligt over den analyserede periode har brugt innovationsfremmesystemet hvert eller hvert andet år.
- Sporadisk bruger: Virksomheder der gentagne gange har brugt innovationsfremmesystemet over analyseperioden, men ikke kan karakteriseres som en kontinuerlig bruger.
- Ophørt bruger: Virksomheder der over den analyserede periode kun har brugt innovationsfremmesystemet en gang.

Læs mere

Resultaterne af DFIR's analyseprogram skal bidrage til debatten om vidensbaseret innovation samt afdække handlingsrummet for den fremtidige politiske indsats. Læs mere om analyseprogrammet på projekthjemmesiden [her](#).

Yderligere oplysninger:

Frede Blaabjerg

Formand for DFIR
Telefon: 21 29 24 54
Mail: fbl@et.aau.dk

Jes Broeng

Leder af DFIR's analyseprogram om Videnbaseret innovation
Telefon: 24 25 38 35
Mail: jesbo@dtu.dk

Noter

¹ DEA 2022: [Virksomheders produktinnovationer og produktivitet – DEA](#)

² <https://ufm.dk/forskning-og-innovation/rad-og-udvalg/danmarks-forsknings-og-innovationspolitiske-rad/publikationer/artikler/2019-01-25-imver-ny-malgruppe-for-innovationsfremmeindsatsen.pdf>